

Tema: Diktatur/Folkmord/Fascism/Civilkurage/Relationer

Titel: *Brun morgon* (Pavloff)

Elevgrupp: SVESVE02 (Samhällsvetenskapsprogrammet åk.2)

Före läsningen: Hur kan vanliga människor påverkas eller påverka i ett fascistiskt samhälle? Eleverna kortskrivar individuellt och diskuterar sedan i mindre grupper utifrån det nerskrivna. Läraren ger en kort presentation av novellen och författaren.

Under läsningen: Högläsning i grupp eller tyst individuell läsning.

Efter läsningen: Tre separata papper i tre olika färger skickas runt till grupperna när de läst färdigt. Uppgiften för dem blir att skriva ner två frågor per grupp på respektive papper. Ett papper är för textnära frågor, där svaren alltså finns i texten, ett annat är frågor där läsaren måste läsa mellan raderna för att hitta svaret och det tredje är frågor som kräver en tolkning. Läraren renskrivar frågorna till nästa lektionstillfälle och har eventuellt lagt till egna frågor.

Elever diskuterar frågorna i grupp och i helklass. Viktiga nyckelord för novellen skrivs upp på tavlan och läsarbetet avslutas med att alla elever skriver en liten kort dikt eller sentens utifrån orden och novellen.

Kommentar: Dikten av Niemöller passar bra att läsa som avslutning:

I Tyskland hämtade de först kommunisterna, och jag protesterade inte, för jag var inte kommunist;
Sedan hämtade de de fackanslutna, och jag protesterade inte, för jag var inte fackanslutnen;
Sedan hämtade de judarna, och jag protesterade inte, för jag var inte jude;
Sedan hämtade de mig, och då fanns ingen kvar som protesterade.

Nästa sida: exempel på elevernas frågor i de tre kategorierna

Textfrågor

- Vad vet du om huvudkaraktärerna?
- Var utspelar sig handlingen om du utgår från texten?
- Beskriv stadens ordningsmakt?
- Vad förslags liv lever huvudkaraktärerna?
- Vilket djur ska Charlie avliva?
- Vad heter stans tidning?
- Vad hände med denna tidning?
- Vad händer om du har haft en ickebrun katt eller hund tidigare i ditt liv?
- Hur många gånger fikar de?
- Vilken färg var huvudpersonens första katt?
- Vad känner de inför pojken med den vita pudeln?
- Varför är bruna katter bättre?
- Vad skulle de göra hos Charlie när han blev fångslad?

”Mellanraderna”-frågor

- Vad är det för statsskick? Motivera.
- Vad tycker människorna om de bruna förändringarna?
- Varför fick inte Dagens komma ut längre?
- Vad hade Charlie och berättaren för relation?
- Vilka känslor väcks hos berättaren när katten avlivas?
- Vad känner huvudpersonen när hen får veta att tidigare ägare av icke bruna djur förbjudits?
- Hur kan man känna sig trygg i ett förtryckt samhälle?
- Hur förtrycker samhället folkets känslor?
- På vilket sätt märks censuren i samhället?

Frågor med möjlighet till vidare tolkning

- Varför sägs det ”brun” så ofta?
- Vem är berättaren?
- Varför talar man om hundar och katter?
- Varför just brun?
- Vad representerar den bruna hunden i berättelsen?
- Vad säger den här novellen om människor?
- Var har vi sett detta upprepa sig i vår historia?
- ”...det kändes inte bra att bli Bruna nyheterna-läsare. Fast runt omkring mig på fiket verkade gästerna leva vidare som om inget hade hänt, det var säkert fel av mig att bry mig.”
- Vad vill författaren förmedla med det här citatet?
- Hur tolkar du slutet?